

VÄHÄKYRÖLÄISTEN 9- LUOKKALAISTEN MIELIKUVIA AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA

Toni Niittykoski

**Kehittämishankeraportti
Kesäkuu 2007**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Niittykoski, Toni	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 32	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Vähäkyröläisten 9- luokkalaisten mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, opettajien pedagoginen koulutus		
Työn ohjaaja(t) LIETONEN, Raija		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Työn tavoitteena oli selvittää yhteishaussa 2006 hakeneiden vähäkyröläisten oppilaiden mielikuvaa ammatillisesta koulutuksesta sekä opiskelupaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi hankkeessa selvitettiin kuinka nuoret olivat saaneet tietoa ammatillisesta koulutuksesta sekä heidän tietojaan ammatillisten alojen työllisyystilanteesta. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselyä, jonka avulla selvitettiin opiskelijoiden näkemyksiä. Työ osoitti, että nuoret pitävät ammatillista koulutusta nopeana tienä ammattiin ja ammatillista koulutusta käytännönläheisenä. Työn tulosten perusteella voidaan päätellä, että ammatilliseen koulutukseen hakeneille työllistyminen oli vaikuttavin seikka opiskelupaikkaa valitessa. Lukioon hakeneet pitivät jatko-opintomahdollisuutta tärkeimpänä perusteena valinnalleen. Tämän aineiston mukaan ammatillisesta koulutuksesta nuoret olivat saaneet tietoa hyvin tai melko hyvin. Oppilaanohjaajan osuus tiedon jakajana oli suurin. Ammatilliseen koulutukseen hakeneista sekä tytöistä että pojista suurin osa tiesi ennalta hakemallaan alalla vallitsevan työtilanteen ja piti työllisyystilannetta melko hyvänä.		
Avainsanat (asiasanat) Ammatillinen koulutus		
Muut tiedot		

Author(s) Niittykoski, Toni	Type of Publication A Development Project Report	
	Pages 32	Language English
	Confidential ☐ Until _____	
Title Views of 9th class students in Vähäkyrö on vocational education.		
Degree Programme School of Vocational Teacher Education, Pedagogical Education of Teachers		
Tutor(s) LIETONEN, Raija		
Assigned by		
Abstract <p>The object of the work was to study views of students in Vähäkyrö on vocational education and factors affecting choice of study place. In addition to that, it was studied how young people gather information about vocational education and their knowledge about the employment rate in vocational jobs.</p> <p>The research method was a survey, with which students` views were studied.</p> <p>The work showed that young people view vocational education as a quick way to a profession, and that vocational education is seen as very practical.</p> <p>The results of the study imply that employment situation is the strongest factor affecting choice of study place for young people who applied to vocational education. The ones who applied to upper secondary school considered possibility for further studies as the most important factor in their choice.</p> <p>According to this study material, young people had received information about vocational education either well or fairly well. The study advisor was the biggest single source of this information.</p> <p>Of those having applied to vocational education, the majority of both girls and boys knew beforehand about the employment situation in the field and considered the employment situation rather good.</p>		
Keywords Vocational education		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
2 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT	4
3 AMMATILLINEN KOULUTUS SUOMESSA.....	5
4 OPETTAJUUDEN POHTIMINEN.....	9
5 SELVITYSTYÖN TOTEUTTAMINEN.....	11
5.1 Kehittämishankkeen kysymykset	11
5.2 Käsittelymenetelmät.....	11
5.3 Kehittämishankkeen kohderyhmä.....	12
5.4 Kehittämishankkeen kulku	12
6 KEHITTÄMISHANKKEEN TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	14
7 VASTAUSTEN ASETTAMA HAASTE OPETTAJUUELLE	26
8 POHDINTA	27
LÄHTEET.....	29
LIITTEET	30

KUVIOT

KUVIO 1. Opintojen muodostuminen	6
KUVIO 2. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan ammatillisen koulutuksen valinneilla tytöillä.	14
KUVIO 3. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan ammatillisen koulutuksen valinneilla pojilla.	15
KUVIO 4. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan lukion valinneilla tytöillä.	16
KUVIO 5. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan lukion valinneilla pojilla.	17
KUVIO 6. Kuinka ammatillisesta koulutuksesta saatiin tietoa.	18
KUVIO 7. Mistä sait tietoa ammatillisesta koulutuksen vaihtoehtoista.	19
KUVIO 8. Tiesikö ammatillisen koulutuksen valinnut poika alan työllisyystilanteen. Ammatillisen koulutuksen valinneiden poikien käsitys työllisyystilanteesta.	20
KUVIO 9. Tiesikö ammatillisen koulutuksen valinnut tyttö alan työllisyystilanteen.	

	2
Ammatillisen koulutuksen valinneiden tyttöjen käsitys työllisyysilanteesta.	21
KUVIO 10. Millä tavoin ammatillisen koulutuksen valinnut poika mielsi väitteet.	22
KUVIO 11. Millä tavoin ammatillisen koulutuksen valinnut tyttö mielsi väitteet.	23
KUVIO 12. Millä tavoin lukion valinnut poika mielsi väitteet.	24
KUVIO 13. Millä tavoin lukion valinnut tyttö mielsi väitteet.	25

1 JOHDANTO

Tämän kehittämishankkeen laatija on halunnut selvittää peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten oppilaiden mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta. Tässä kehittämishankkeessa tuodaan esiin Vähänkyrön yläkoululaisten yhteishaussa tekemiä valintoja keväällä 2006. Minne nuoret suuntaavat opintojaan ja miksi? Toteutuksessa on käytetty kyselylomaketta, joka kohdennettiin yhteishaussa hakeneille.

Monien tutkimusten ja raporttien sekä television ajankohtaisohjelmien aiheina ovat työvoima ja sen riittävyys tulevaisuudessa. On ilmeistä, että Suomi kohtaa ongelmia työvoiman riittävydessä tulevina vuosina, mutta työttömyys ei katoa kokonaan. Tämä on nähtävissä mm. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta. (www.tilastokeskus.fi). Olemme tilanteessa, jossa työpaikat ja työvoiman tarjonta eivät kohtaa. Joillakin aloilla on pulaa työntekijöistä, kun taas toisilla on samanaikaisesti ylitarjontaa. Huoli työvoiman riittävydestä on yksi puhutuimmista aiheista monissa ajankohtaisohjelmissä. Tv-mainoksen huudahdusta mukaellen ”*Kuka tekee meidän äitien ruuat*”, jos työvoimapulasta tulee todellisuutta. (Työvoima 2025-työryhmän loppuraportti)

Tätä ajankohtaista taustaa vasten nuorten jatko-opintoihin hakeutuminen on yhteiskunnallisestikin merkittävä asia, ja opintojen keskeyttäminen opettajuuden yksi monista haasteista. Yksittäisen opettajaopiskelijankin tietoisuus asiasta voi edistää jatkossa jonkun nuoren opiskelua. Kehittämishankkeen laatijaa kiinnostaa työvoiman riittävyys ja opiskelijoiden hakeutuminen ammatilliseen koulutukseen myös tämänhetkisen oman sähköteknisen alan työn näkökulmasta.

Opettajuuden kehittymisen lisäksi kehittämishankkeeseen liittyneen kyselyn avulla löytyy mahdollisesti myös asioita, joita oppilaitokset voisivat kehittää mm. markkinoinnissaan, jotta kaikille aloille saataisiin opiskelijoita ja sitä kautta pätevää työvoimaa tulevaisuudessa.

2 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

Kehittämishankkeessa on tavoitteena kartoittaa ammatilliseen koulutukseen liittyviä mielikuvia ja käsityksiä. Hankkeen tavoitteena on myös saada tietoa siitä, mikä vaikuttaa opiskelupaikan valintaan. Kehittämishankkeen työstämisen aikana heräsi lisäksi ajatus siitä, mitä merkitystä tuloksilla on opettajana työskentelyyn. Hankkeen tavoitteena on myös kartoittaa, minne yhdeksäsluokkalaiset suuntaavat jatko-opintonsa, ja mistä saavat tietoa jatko-opintomahdollisuuksista. Hanke kohdentuu joukkoon vähäkyröläisiä yhteishaussa hakeneita yhdeksäsluokkalaisia. Mielikuvia selvitettiin kirjallisella kyselyllä, joka suunnattiin yhteishaussa hakeneille opiskelijoille.

Työskentelen yritysmaailmassa sähkötekniikan parissa, joten tiedän, että tällä hetkellä valmistuvilla sähkötekniikan opiskelijoilla on hyvät mahdollisuudet työllistyä. Rakentaminen on vilkasta ja alalla tarvitaan työvoimaa. On konkreettista näyttöä siitä, että ulkomaiset asentajat tekevät jo nyt töitä Suomessa, koska kotimaista työvoimaa ei ole saatavilla. Näkyykö tämä sähkötekniikan alan työvoiman tarve nuorten jatko-opintovalinnoissa vai onko niin, että työllistymisen mahdollisuus ei vaikuta millään tavalla nuoren opiskelupaikantavintaan? Omaa opettajuutta kehittääkseni halusin saada tietoa tulevaisuuden työvoiman tarpeesta ja siitä, mikä siihen vaikuttaa. Voinko tulevaisuudessakin kenties opettajana markkinoida omaa alaani hyvin työllistävänä. Mihin työllisyystilanne on menossa, ja mitkä ovat valtiovallan ”lääkkeet” ehkä tulevaan työvoimapulaan.

3 AMMATILLINEN KOULUTUS SUOMESSA

Koulutusjärjestelmässä ammatilliseen koulutukseen kuuluvat ammatillinen peruskoulutus sekä ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus (Opetusministeriön [www sivut](http://www.sivut)). Ammatillinen koulutus on tarkoitettu niin peruskoulun päättäneille opiskelijoille kuin varttuneemmillekin jo työelämässä oleville aikuisille, jotka haluavat kouluttautua ammattiin. Opetus ammatillisessa koulutuksessa on maksutonta, ainoastaan opiskelumateriaali kuten kirjat opiskelija maksaa itse. Ammatillisesta koulutuksesta määrättyssä laissa luvussa 1 on määritelty ammatillisen peruskoulutuksen johtavan ammatilliseen tutkintoon. (L 21.8.1998/630). Ammatillisen perustutkinnon voi suorittaa joko ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuskoulutuksena tai näyttötutkintona. Tavanomaisin paikka suorittaa ammatillinen perustutkinto on ammatillinen oppilaitos. Tämä käy ilmi Tilastokeskuksen opiskelijatilastoista. (www.tilastokeskus.fi).

Ammatilliset perustutkinnot ovat laajuudeltaan 120 opintoviikkoa, joka opiskeluajaksi muutettuna on kolme vuotta. Opintoviikoista 90 on ammatillisia opintoja, joista vähintään 20 on työssäoppimista. Yhteisiä opintoja on 20 opintoviikkoa ja vapaasti valittavia opintoviikkoja on 10. Seuraavana esimerkki sähköalan opetussuunnitelmasta, josta käy hyvin selville, kuinka opintoviikot jakautuvat eri osiin.

SÄHKÖALAN PERUSTUTKINTO, ASENTAJA	120 OV
YHTEISET OPINNOT	20 OV
Pakolliset opintokokonaisuudet 1–8	16 ov
Valinnaiset opintokokonaisuudet 1–15	4 ov
AMMATILLISET OPINNOT	90 OV
Opintoihin sisältyy työssäoppimista vähintään 20 ov	
TUTKINNON YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT	30 OV
Opintokokonaisuus 1	30 ov
KOULUTUSOHJELMITTAIN ERIYTYVÄT AMMATILLISET OPINNOT	45 OV
AUTOMAATIOTEKNIIKAN JA KUNNOSSAPIDON KOULUTUSOHJELMA	
Opintokokonaisuudet 2 ja 3 tai 2 ja 4	45 ov
ELEKTRONIIKAN JA TIETOLIIKENNETEKNIIKAN KOULUTUSOHJELMA	
Opintokokonaisuudet 5 ja 6 tai 5 ja 7 tai 5 ja 8	45 ov
SÄHKÖ- JA ENERGIA TEKNIIKAN KOULUTUSOHJELMA	
Opintokokonaisuudet 2 ja 9	45 ov
VALINNAISET OPINNOT	15 OV
Opintokokonaisuus 10–26	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	10 OV

KUVIO 1. Opintojen muodostuminen

Kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on jatko-opintokelpoisuus ammattikorkeakouluihin sekä yliopistoihin.

Ammatillisia koulutusaloja on kahdeksan:

- kulttuuriala
- yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
- luonnontieteiden ala
- tekniikan ja liikenteen ala
- luonnonvara- ja ympäristöala
- sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- matkailu-, ravitsemis- ja talousala
- humanistinen ja kasvatusala

Näiltä koulutusaloilta valmistuu osaajia yli sataan eri ammattiin. Lisäksi on mahdollisuus suorittaa lukion oppimäärä ammatillisen koulutuksen yhteydessä ja saada ylioppilastutkinto. Tämä edellyttää osallistumista sekä ammatilliseen koulutukseen, että lukiokoulutukseen. Tällaista tutkintomuotoa kutsutaan kaksoistutkinnoksi. (<http://www.oph.fi>)

Ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallisena tavoitteena voidaan pitää väestön ammatillisen osaamisen kehittymistä ja työllistymisen parantamista. Myös työelämän

asettamattavat tavoitteet koulutukselle ovat tärkeitä. Se, että koulutus vastaa mahdollisimman hyvin sitä tarvetta, jonka työelämä kullakin hetkellä asettaa, olisi optimaalista. Ammatillisesta koulutuksesta määrätyn lain mukaan ammatillisen koulutuksen tulisi antaa tietoa ja taitoa sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen. Koulutuksen tulisi myös tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi. (L 21.8.1998/630) Lisäksi tiedon tulisi olla ajan tasalla nopeasti kehittyvän maailman kanssa.

Ammatillisen koulutuksen merkitys

Seuraavassa on kerättyä otteita muutamista artikkeleista, jotka auttavat tulkitsemaan ammatillisen koulutuksen merkitystä.

” Ammatillisen koulutuksen merkitys yrityksille ja elinkeinoelämälle on noussut arvoon arvaamattomaan – ja merkitys vain kasvaa, kun työelämästä poistuu eläkkeelle lähivuosina huomattava määrä ammattiosaaajia” (Mayer 2005).

” Työmarkkinoita leimaa koveneva kilpailu osaavasta työvoimasta” (Sailas 2005, 6).

” Tulevaisuudessa ammatillisen osaamisen tarve ei vähene, päinvastoin tarvitsemme yhä enemmän panostusta kädentaitoihin” (Kalliomäki 2006).

”Ammatillisen koulutuksen merkitys kasvaa tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi” (Filatov 2007).

Näitä samankaltaisia tekstejä ja kommentteja löytyy lähes jokaisesta työvoimaan liittyvästä julkaisusta. Kirjoittajat ovat korkeassa asemassa olevia suomalaisia virkamiehiä tai tutkijoita. Mitä tilastotieteen valossa voidaan todeta, on selvää, että Suomen työmarkkinoilta alkaa vuoden 2010 jälkeen poistua työvoimaa ikääntymisen johdosta. Millaisen aukon työvoiman riittävyteen se sitten aiheuttaa, sitä ei kukaan voi täsmällisesti määrittää. Jos työvoiman tarve pysyy samalla tasolla, eikä alalle löydy korvaavaa työvoimaa, niin seuraa tilanne, että työtä olisi, mutta tekijöitä ei. Tilanne johtaa siihen, että työvoimaa etsitään Suomen rajojen ulkopuolelta, tai sitten työ teetetään kokonaan jossakin muussa valtiossa. Joillakin aloilla, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystaloilla työn siirtäminen muualle ei vain ole mahdollista.

Työn teettäminen muualla kuin Suomessa on alkanut jo vuosia sitten.

Elektroniikkateollisuudessa toimivat suomalaiset suuryritykset ovat hyvä esimerkki siitä, kuinka ne ovat yksi toisensa jälkeen rakentaneet tuotantolinjansa jonnekin, missä työn teettäminen maksaa vain pienen osan siitä, mitä se maksaisi Suomessa. Toisaalta voidaan liiketaloudellisesti ajatella myös niin, että työn siirtämisellä halvan työvoiman maahan ollaan lähempänä kasvavia markkinoita, ja yrityksen toimintaedellytykset myös Suomessa paranevat. Työn teettäminen muulla voi myös vähentää arvioitua työvoimapulaa Suomessa. Tässä herääkin ajatus siitä, kuinka koulutuksen alakohtaiset aloituspaikat saataisiin vastaamaan tulevaisuuden Suomessa olevia työpaikkoja vastaaviksi, tai edes sinnepäin? Ja millä keinoin nuoret saataisiin kiinnostumaan juuri niistä aloista, joilla tulevaisuudessa olisi tarvetta? Kauaksi tulevaisuuteen on tietysti vaikea ennusteita tehdä, mutta viiden vuodenkin ennustaminen olisi jo hyvä.

Alueelliset työelämän muutokset saattavat joissakin tilanteissa olla hyvinkin nopeita, jolloin koulutus ei pysty reagoimaan niihin riittävän nopeasti. Tämä näkökulma asettaa lisähaasteen ammatilliselle koulutukselle. Pitäisikö olla tarjolla nopeasti toteutettavia ammatillisia uudelleen kouluttautumismahdollisuuksia, vai pitäisikö ammatillisen koulutuksen sisältää jo itsessään aineksia, jotka antaisivat valmiuksia muuttuviin työtehtäviin? Tämänlaisen koulutuksen yleisyyden vs. spesifisyyden ongelmatiikan on ottanut esille myös Jarmo Juupaluoma (puheenvuoro koulutuspäivillä 20.1.2007) kertoessaan Suomen ja Euroopan koulutuksen vertailusta.

4 OPETTAJUUDEN POHTIMINEN

Opettajuus on meille kaikille tuttua – olemmehan tässä oppivelvollisuuden maassa lähes kaikki sitä koulussa läheltä katsoneet! On totta, että opettajuutta osaamme kaikki ja toteutammekin sitä jopa tietämättämme. Jokainen isä opettaa lastaan, jokainen lapsi opettaa isäänsä – ja opettajaansa! Oppiminen ja opettaminen tai oppimisen ohjaaminen on hyvin mielenkiintoinen ja monimutkainen aihe. Tässä kehittämishankkeessa opettajuus on nyt rajattu koulutukseen liittyvään opetustyöhön.

Opetustyöhön kiinteästi liittyvä opiskeltava aihe, oppiaine, mutta tällaisen aineistoon liittyvän osaamisen lisäksi opettajuutta ovat myös mm. tavat kohdata oppijat ihmisinä, tavat tuoda oppiaine esille, tavat liittää oppiaine opiskelijan nykyhetkeen ja tulevaan työhön. Työelämän ja opittavan aineksen yhdistäminen on joskus erittäin vaikeaa. Jos perustelut siitä, miksi aihetta käsitellään, on huono, on vaikea saada opiskelijoita motivoitumaan ja sitä kautta oppimisprosessista tulee pinnallista. Olisikin tärkeää valmistella opetustuokiota niin, ettei syntyisi ajatusta ”tätä emme koskaan tule oikeissa töissä tarvitsemaan, miksi tällaista opiskellaan”.

Näinä päivinä on tullut julki myös suuri uupuvien opiskelijoiden määrä. Opettaja-lehdessä olleen artikkelin mukaan koulu-uupumusta tuntee peruskoulun yläluokkalaisista 13 % ja lukiolaisista 10 % (Laaksola 2007). Opettajuuden rinnalla tulisikin näiden vanhempienkin oppilaiden – ja jo opiskelijoiden- keskuudessa kulkea kasvattajuus.

Opettajan ammatillinen kasvu ei saa päättyä siihen, että hän saa todistuksen opettajankoulutuksensa päätteeksi, vaan tarvittaisiin järjestelmä, jossa opettajankoulutuksesta muodostuisi jatkuva ja opettajuutta tukeva prosessi. Tutkimusmatkat yrityselämän kautta todelliseen käytännön työhön voisi avata uusia näkökulmia opettajankin arkeen. Tätä opettajien työelämään tutustumista on tapahtunut jo ja tapahtuu edelleen, mutta olisiko sitä vielä syytä lisätä tekniikan ja työtehtävien kehittyessä, jotta viimeisin olemassa oleva tieto saataisiin myös opiskelijoiden ulottuville?

Työelämässä on tapahtunut ja tulee edelleen tapahtumaan sellaisia rakenteellisia muutoksia, jotka vaikuttavat työvoimatarpeeseen.

OPEPRO-hankkeen yhteydessä suoritettujen selvitysten perusteella on käynyt ilmi, että ammatillisen opettajankoulutuksen määrä maassamme tulee lähes kaksinkertaistaa, kun toisen asteen ammatillisen koulutuksen lisäksi otetaan huomioon ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten sekä työelämän kouluttajien pedagogiset koulutustarpeet (Honka, Lampinen & Vertanen 2000, 5).

Tässäpä onkin sitten seuraava huoli. Kun työelämään tarvitaan lisää osaajia, niin tarvitaan myös osaavia opettajia. Kun opettajapulasta tulee totta, niin missä ja kuka sitten opettaa? Syntyykö Suomeen yritysten tukemia tai ylläpitämiä koulutuslaitoksia, johon valikoituu paras oppiaines ja loput ylijäävät jäävät ”kotiperunoiksi” ja syrjäytyvät?

5 SELVITYSTYÖN TOTEUTTAMINEN

Kehittämishanketta alettiin työstämään alkuvuodesta 2006. Hankkeen toteuttamisella oli tarkoitus kehittää tekijänsä tietoisuutta siitä, mitä nuoret ajattelevat ammatillisesta koulutuksesta tänä päivänä. Hanke toimi hyvin myös oman opettajuuden kehittämistehtävänä.

Yhdeksäsluokkalaisten oppilaiden mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta ja yhteishaussa tehdyistä valinnoista selvitettiin kyselylomakkeen avulla. Vähänkyrön peruskoulun oppilaanohjaajan kanssa yhteistyö sujui hienosti. Oppilaanohjaaja jakoi kyselylomakkeet tunnin alussa ja toimitti valmiit vastaukset kehittämistehtävän tekijälle. Kysely tehtiin toukokuussa 2006, jonka jälkeen tulokset analysoitiin, ja tulokset muokattiin Exel-työkaluohjelmalla luettavaan muotoon.

5.1 Kehittämishankkeen kysymykset

Kehittämishankkeen kyselylomakkeen (Liite 1) kysymyksiä pohdittiin opettajankoulutuksen vertaisopiskelijoiden kanssa lähiopiskelujaksolla Seinäjoella. Kysymyksiin vastaaminen pyrittiin tekemään helpoksi. Kyselylomakkeella oli kuusi valintatehtävää, joihin vastattiin rastittamalla sopivin tai sopivimmat vaihtoehdot. Lisäksi oli kaksi mielikuvakysymystä, joihin vastaaminen tapahtui kirjoittamalla omat ajatukset niille varatuille paikoille. Näillä vapaille mielikuvakysymyksillä saatiin hiukan syvennettyä kyselyn antamaa kvalitatiivista tietoa.

5.2 Käsittelymenetelmät

Hankkeessa kerätyt vastaukset ovat lähinnä numeerista tietoa, jota tukevat muutamat avoimet kysymykset. Kvalitatiivisen, laadullisen aineiston kerääminen esimerkiksi haastattelemalla tai esseetyyppisillä vastauksilla mm. siitä miksi nuoret hakeutuvat ammatilliseen koulutukseen, olisi ollut myös vaihtoehto, mutta tavoitteeseen nähden lukumäärien saaminen vie tulokseen yksinkertaisemmin ja tuo tietoa hakijoista ryhmänä.

Kvantitatiivisena tutkimuksena tämän kehittämishankkeen otos on melko pieni, 61 opiskelijaa, mutta se on tähän ryhmään sitoutettuna hyvinkin kattava eli 89 % (mukanaoloprosentti kaikista Vähänkyrön yhdeksäsluokkalaisista). Aineistoa onkin tarkasteltu koko ajan ajatellen kyseessä ollutta vähänkyröläistä yhdeksäsluokkalaisten ryhmää. Mittavia yleistyksiä tulosten perusteella ei voida tehdä, vaan kehittämishankkeen tuoma tieto toimii Vähänkyrön 9-luokkalaisten tapauksena.

Saaduista vastauksista tehtiin sukupuolen ja yhteishaussa ensisijaisesti tehdyn valinnan perustella neljä ryhmää. Ryhmät muodostuivat seuraavasti:

Ryhmä 1. Ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeneet tytöt

Ryhmä 2. Ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeneet pojat

Ryhmä 3. Lukioon ensisijaisesti hakeneet tytöt

Ryhmä 4. Lukioon ensisijaisesti hakeneet pojat

Vastaukset syötettiin Exel-tietojenkäsittelyohjelmaan, jolla vastauksista tehtiin helposti luettavat sektodiagrammit. Mielipidekysymykset on koottu omaan taulukkoon, jossa toistuu sama ryhmäjako.

5.3 Kehittämishankkeen kohderyhmä

Kohderyhmäksi valittiin Vähänkyrön yhdeksäsluokkalaiset opiskelijat. Valinta oli helppo tehdä, koska hankkeen tekijä asuu paikkakunnalla ja käytännön järjestelyt olivat sen vuoksi sujuvia.

5.4 Kehittämishankkeen kulku

Kehittämishankkeen aihe pohjautuu huoleen suomalaisen työvoiman riittävydestä tulevaisuudessa. Aihe on hyvin ajankohtainen, sillä työvoiman riittävyys ja ammattiosaaajien puute on ollut paljon esillä tiedotusvälineissä. Kehittämistehtävällä haluttiin selvittää, onko nuorten mielikuvissa jotakin sellaista, johon voisi vaikuttaa siten, että ammattikoulutuksen kiinnostavuus ja imago kohentuisivat. Myös oma tiedonhalu, meneillään olevat opinnot ja mielenkiinto ammatilliseen koulutukseen hakeutumista kohtaan edesauttoivat kehittämishankkeen kuluessa.

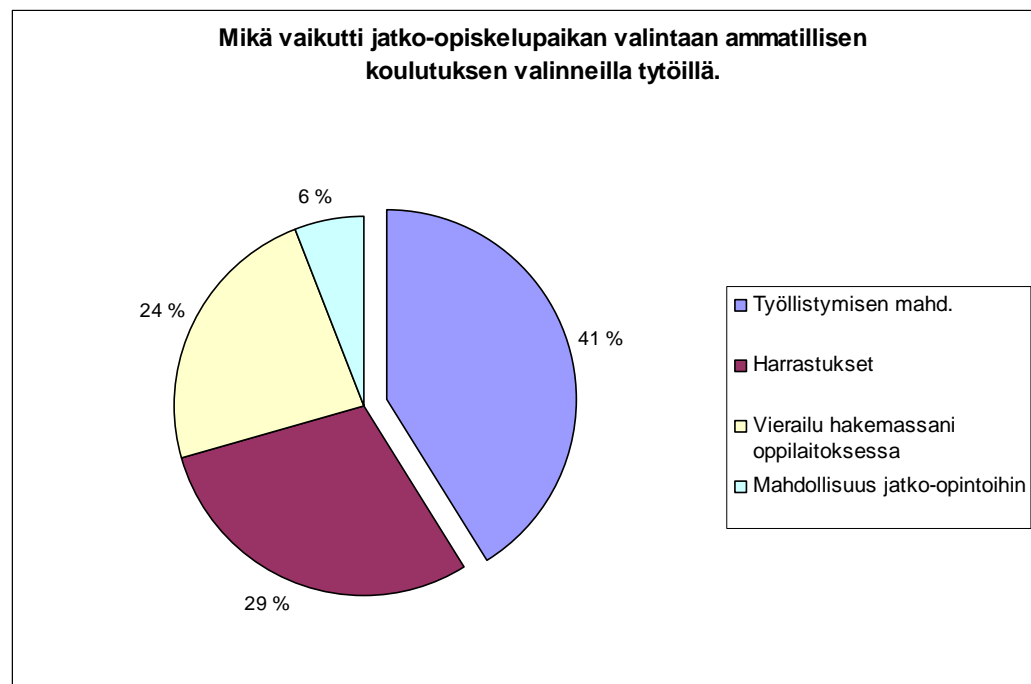
Kehittämishankkeen kyselyn teettäminen ei tuottanut suuria vaikeuksia. Aluksi oli ajatus teettää kysely vaasalaisessa peruskoulussa, mutta käytännöllisyyden kannalta

valittiin oman paikkakunnan peruskoulu. Ensimmäinen tiedustelu kyselyn teettämisestä Vähänkyrön sivistystoimenjohtajalta sai heti positiivisen vastauksen ja työ lähti hyvin käyntiin. Vaikka kevät on muutenkin kiireistä aikaa kouluissa, niin sekään ei tuntunut olevan este kyselyyn vastaamiselle.

Kyselyyn päätettiin ottaa mukaan kaikki yhdeksäsluokkalaiset. Kyselyjä jaettiin yhteensä 69 kappaletta ja 61 vastasi. Kysely tehtiin yhteishaun jälkeen, toukokuussa 2006. Kyselyjen analysointi tapahtui syksyllä 2006, jolloin vastaukset tallennettiin omiksi tiedostoikseen, näin niitä oli helppo jatkokäsitellä. Vastauksiin pohjautuen kerättiin vielä aineistoa, joka tukisi saatuja tuloksia.

6 KEHITTÄMISHANKKEEN TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELO

Kehittämishankkeen tulokset on tässä luvussa kerätty yhteenvedoksi. Kyselyyn vastasi 61 oppilasta. Kyselyyn vastanneista 31 oli poikia ja 30 tyttöjä. Ammatilliseen koulutukseen haki pojista 18 ja tytöistä 10. Yhdistelmäopintoihin haki kuusi. Yhdistelmäopintoihin hakeneiden vastauksia ei mielikuvakysymyksiä lukuun ottamatta otettu huomioon, koska haluttiin yksinkertaistaa tulosten käsittelyä. Seuraavassa esitellään kuviot ryhmittäin siitä, mikä vaikutti ensisijaiseen opiskelupaikan valintaan.

KUVIO 2. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan ammatillisen koulutuksen valinneilla tytöillä.

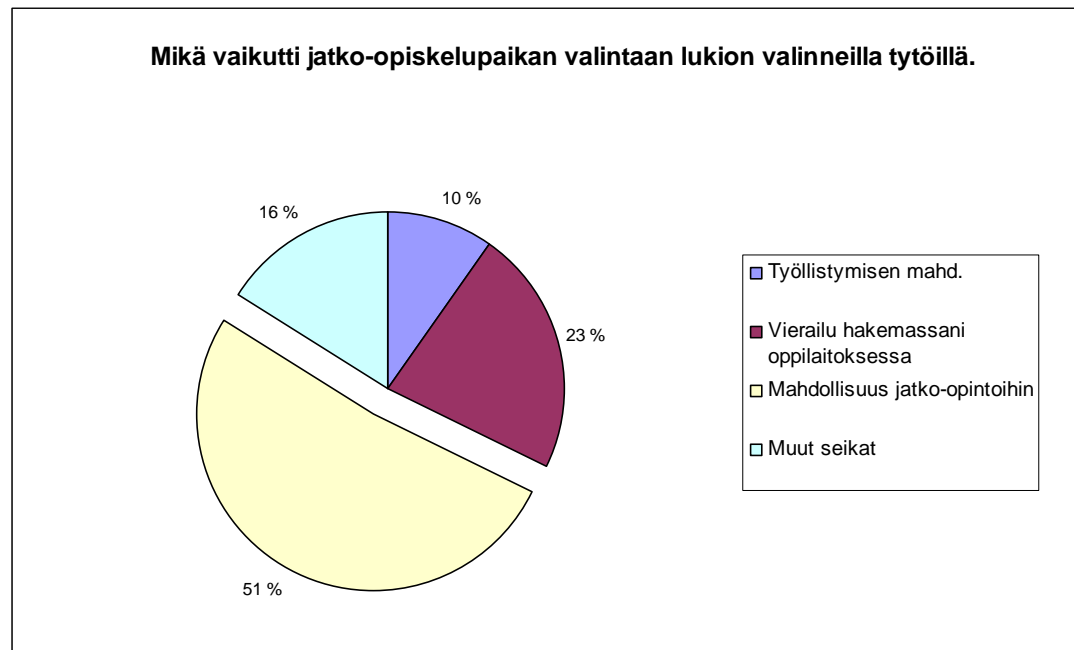
Kuviosta 2 on selkeästi nähtävissä työllistymisen merkitys ammatillisiin opintoihin suuntaajana tässä aineistossa. Ammatillisen koulutuksen valinneista tytöistä 41 prosenttia oli sitä mieltä, että työllistymisen mahdollisuus vaikutti opiskelupaikan hakemiseen. 29 prosentilla vastanneista harrastukset ja 24 prosentilla tutustumisvierailu oppilaitokseen oli hakemiseen vaikuttanut seikka. Tämä kertoo siitä, että koulujen ja oppilaitosten tekemällä yhteistyölläkin on merkitystä. Kuusi

prosenttia vastanneista oli tehnyt hakupäätöksen jatko-opintomahdollisuuden perusteella.

KUVIO 3. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan ammatillisen koulutuksen valinneilla pojilla.

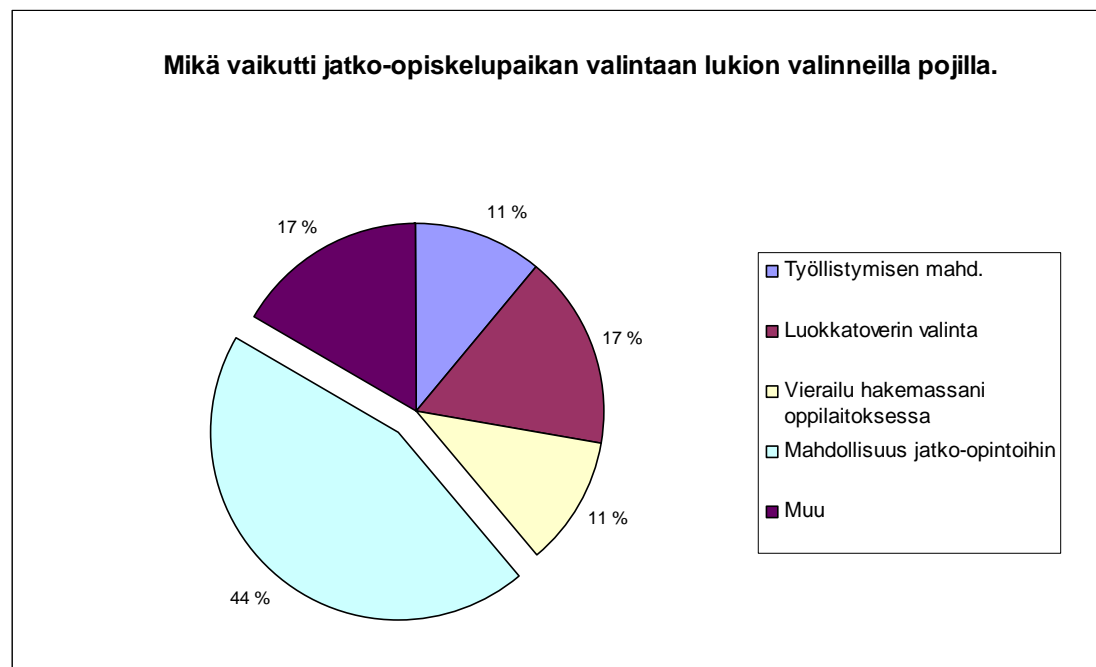
Mahdollinen työllistyminen vaikutti tässä aineistossa olevien ammatilliseen koulutukseen hakeneiden poikien hakupäätökseen vielä tyttöjäkin suuremmalla osalla, joka nähdään kuviosta 3. Pojista yli puolet kertoi työllistymisen vaikuttaneen opiskelupaikan valintaan. Ammatillisen koulutuksen valinneista pojista 61 % haki opiskelupaikkaa luottaen siihen, että alalta löytyy heille töitä. Seuraavina vaikuttavina asioina olivat 22 prosentilla harrastukset ja 11 prosentilla oppilaitosvierailu. Kuuden prosentin mielestä oppilaitoksen näkyminen mainonnassa oli se, joka sai heidät hakemaan opiskelupaikkaa.

KUVIO 4. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan lukion valinneilla tytöillä.

Ammatillisiin opintoihin hakeneilla nuorilla tässä aineistossa suurimmaksi vaikuttavaksi tekijäksi osoittautui työllistymisen mahdollisuus. Vastaavasti lukioon suuntautuneilla nuorilla yhtä selkeänä ohjenuorana näytti olevan jatko-opintomahdollisuus. Lukioon hakeneista tytöistä 51 prosenttia oli valinnut lukion jatko-opintomahdollisuutta ajatellen. 23 prosentilla hakupäätökseen vaikutti vierailu oppilaitoksessa ja 10 prosentilla hakuun vaikutti työllistymisen mahdollisuus. Lukioon hakeneista tytöistä 16 prosenttia ilmoitti hakemiseen vaikuttaneen jonkin muun seikan. Näitä seikkoja olivat:

- Epätietoisuus siitä, mitä haluaa tehdä työkseen isona.
- Ei löytynyt kiinnostavaa alaa ammatillisesta koulutuksesta.
- Opiskelupaikan maantieteellinen läheisyys.
- Perheen kannustus.
- Halu saada lisää yleissivistystä.
- Työ, johon haluaa kouluttautua vaatii, että lukio on käytynä.

KUVIO 5. Mikä vaikutti jatko-opiskelupaikan valintaan lukion valinneilla pojilla.

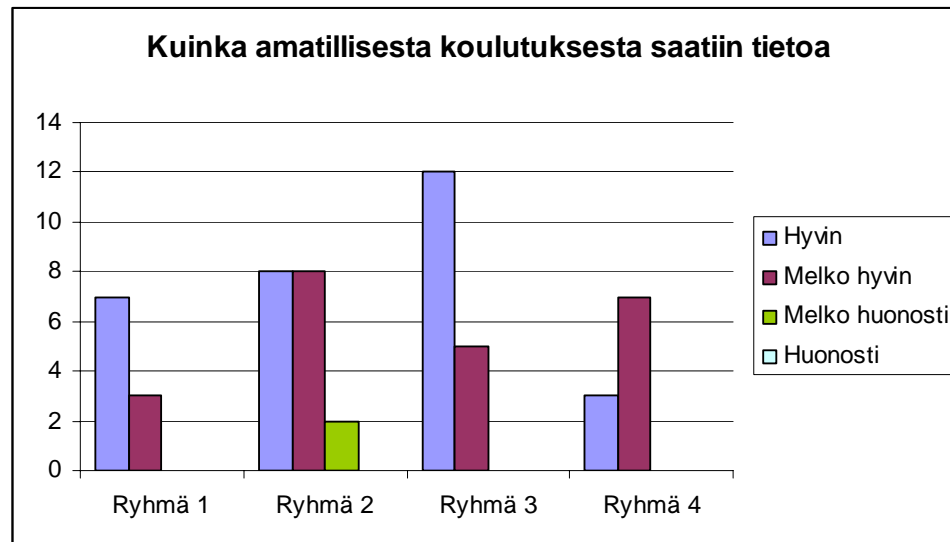
Lukioon aikovista pojista 44 prosenttia ilmoitti, että jatko-opintomahdollisuus vaikutti yhteishakuun. Luokkatoverin valinta, kuin myös muut seikat, vaikuttivat 17 prosentilla hakupäätökseen. 11 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että työllistymisen mahdollisuus ratkaisi hakukohteen. 11 prosenttia oli myös sitä mieltä, että vierailu oppilaitoksessa vaikutti hakupäätökseen. Muut seikat, joita hakijat olivat maininneet olivat:

- Ystäviltä ja perheeltä saatu tieto.
- Ei vielä tietoa tulevasta ammatista.
- Sisarusten ovat käyneet lukion, joten heidän esimerkkiä seuraten.

Edelliset osoittavat, että tässä hankkeessa mukana olleet nuoret valitsivat opiskelupaikan selkeästi työllistymisen ja jatko-opintomahdollisuuden perusteella. Ammatilliseen koulutukseen hakeuduttiin työllisyyden vuoksi. Myös harrastuksilla oli heille valintatilanteessa merkitystä. Lukioon hakeneet painottivat jatko-opiskelua. Heillä opiskelupaikassa vierailu ja luokkatovereiden valinnat olivat seuraavia tekijöitä valinnassa.

Kyselyssä oli mukana myös kysymys siitä, olivatko nuoret mielestään saaneet riittävästi tietoa ammatillisesta koulutuksesta valintansa pohjaksi. Kuvioon 6 on

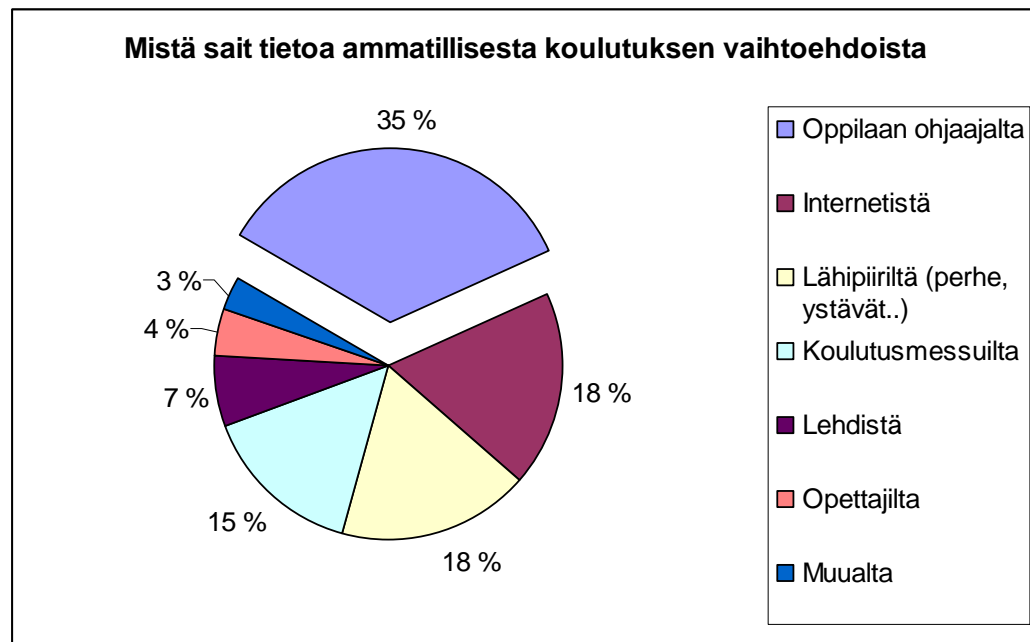
koottu pylväsdiagrammien muotoon vastaukset saatujen tietojen riittävydestä. Tulokset on ryhmitelty aiemmin esitellyn jaon mukaan. Ryhmän 1 pylväät edustavat ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeneita tyttöjä, ryhmän 2 puolestaan ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeneita poikia ja vastaavasti ryhmä 3 kertoo lukioon ensisijaisesti hakeneista tytöistä ja ryhmä 4 lukioon ensisijaisesti hakeneista pojista.

KUVIO 6. Kuinka ammatillisesta koulutuksesta saatiin tietoa.

Miltei kaikki oppilaat olivat saaneet tietoa ammatillisesta koulutuksesta hyvin tai melko hyvin, kuten kuvio 6 osoittaa. Pylväikön perusteella voi sanoa tämän aineiston nuorten osalta tiedotuksen ammatillisesta koulutuksesta onnistuneen. Ainoastaan kaksi ammatilliseen koulutukseen hakenutta opiskelijaa, oli mielestään saanut melko huonosti tietoa ammatillisesta koulutuksesta. Kun taas yli 70 prosenttia lukioon hakeneista tytöistä vastasi saaneensa riittävästi tietoa ammatillisesta koulutuksesta yhteisvalintaa tehdessään. Mielenkiintoiselta näyttää lukioon ensisijaisesti hakeneiden poikien tässä aineistossa matalin hyvien ennekkotietojen pylväs.

Kyselylomakkeen seuraavassa kysymyksessä haluttiin tiedustella, mistä oppilaat ovat saaneet tietoja ammatillisen koulutuksen vaihtoehdoista.

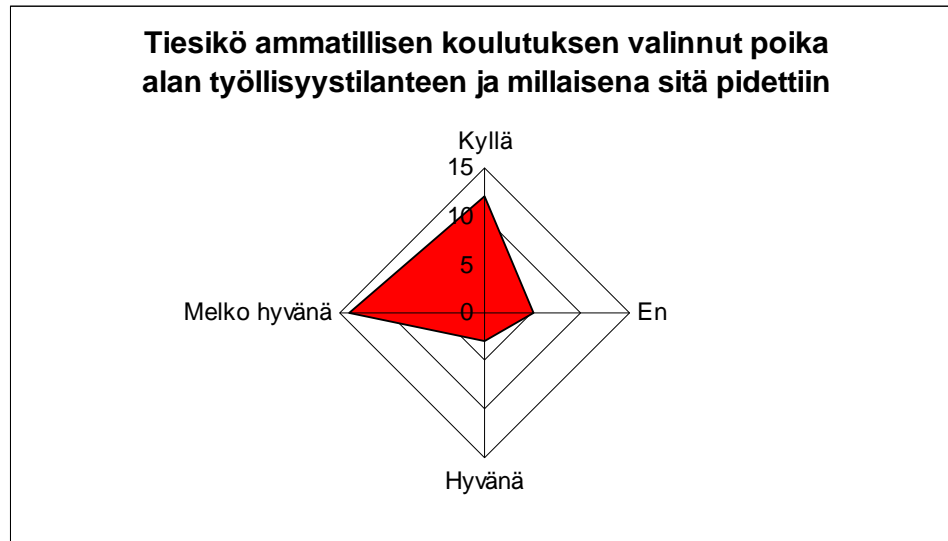

KUVIO 7. Mistä sait tietoa ammatillisesta koulutuksen vaihtoehtoista.

Ammatillista koulutusta koskevan tiedon saannissa selkeästi ykköseksi nousee tämän aineiston kohdalla oppilaan ohjaajan rooli. Seuraavina lähes tasavahvoina tiedonsaantikanavina ovat olleet internet, lähipiiri ja koulutusmessut. Prosentuaalisesti Vähänkyrön oppilaiden tapauksessa tietoa ammatillisesta koulutuksesta saatiin seuraavasti: oppilaanohjaajalta 35%, internetistä 18%, lähipiiriltä (perhe ja ystävät) 18%, koulutusmessuilta 15%, lehdistä 7%, opettajilta 4%, jostakin muualta 3%.

Kuvioihin 8 ja 9 on koottu ammatilliseen koulutukseen hakeneiden käsityksiä valitseman alan työllisyystilanteesta. Kyselyssä lomakkeella aiheuttakoskeneisiin kohtiin vastasivat vain ammatilliseen koulutukseen hakeneet oppilaat. Ensin haluttiin tietoa siitä, oliko hakijalla opiskelupaikkaa hakiessaan tietoa alan työllisyystilanteesta. Sen jälkeen tiedusteltiin vielä millaisena hakija piti alan työllisyystilannetta.

Ammatillisen koulutuksen valinneet pojat vastasivat seuraavasti.

KUVIO 8. Tiesikö ammatillisen koulutuksen valinnut poika alan työllisyystilanteen. Ammatillisen koulutuksen valinneiden poikien käsitys työllisyystilanteesta.

Kuvio 8 näyttää ammatilliseen koulutukseen hakeutuneiden poikien keskuudessa olleen hyvin tietoa työllisyystilanteesta. 12 kahdeksastatoista vastasi tienneensä valitsemansa alan työllisyydestä. Mukana oli myös 5 vastaajaa, jotka eivät kokeneet tietävänsä työllisyystilanteesta. Aiemmin oli jo tuloksista nähtävissä työllistymismahdollisuuden yhteys opiskelupaikan valintaan ja tämän kuvion painottuminen selkeästi vastausvaihtoehtoista melko hyvään työllisyyteen alalla lienee omiaan vahvistamaan sitä. Lähes kaikki vastanneet pojat pitivätkin valitsemansa alan työllisyysnäkömää melko hyvänä eikä kukaan huonona tai melko huonona.

Ammatillisen koulutuksen valinneet tytöt vastasivat seuraavasti

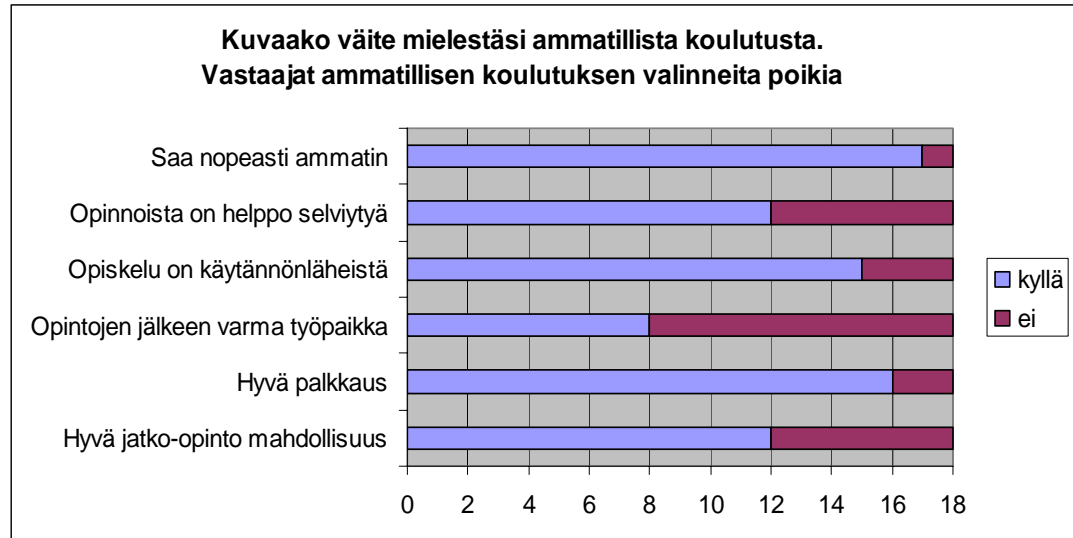
KUVIO 9. Tiesikö ammatillisen koulutuksen valinnut tyttö alan työllisyystilanteen. Ammatillisen koulutuksen valinneiden tyttöjen käsitys työllisyystilanteesta.

Kuvio 9, joka kertoo ammatillisen koulutuksen valinneiden tyttöjen käsityksestä valitsemaansa alan työllisyystilanteesta, on melko pitkälti samansuuntainen kuin vastaava kuvio poikien käsityksistä. Kahdeksan kymmenestä tytöstä tiesi mielestään alansa työllisyystilanteesta ja lähes kaikki pitivät sitä melko hyvänä. Kolme vastaaja piti tilannetta hyvänä. Hyvänä tilannetta pitäneiden joukko oli lukumääräisesti poikien kanssa lähes sama, mutta prosentuaalisesti suurempi, vaikka poikien valintaperusteissa työllisyydellä oli suurempi painoarvo. Myöskään tytöistä kukaan ei pitänyt työllistymismahdollisuutta huonona tai melko huonona.

Molemmissa tapauksissa suurin osa oppilaista tiesi ennalta hakemallaan alalla vallitsevan työtilanteen ja piti työllisyystilannetta melko hyvänä.

Kokonaiskuvaa nuorten mielikuvasta ammatillisesta koulutuksesta tässä kehittämishankkeessa tavoiteltiin väitteitä esittämällä. Kuvioissa 10-13 vaakadiagrammit näyttävät vastausten lukumäärät. Sinisellä värillä merkitty osa kuvaa samaa mieltä väitteen kanssa olevia ja punainen osuus tarkoittaa vastaajia, jotka eivät ole samaa mieltä väitteen kanssa.

Mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta kysyttäessä vastaukset olivat seuraavia.

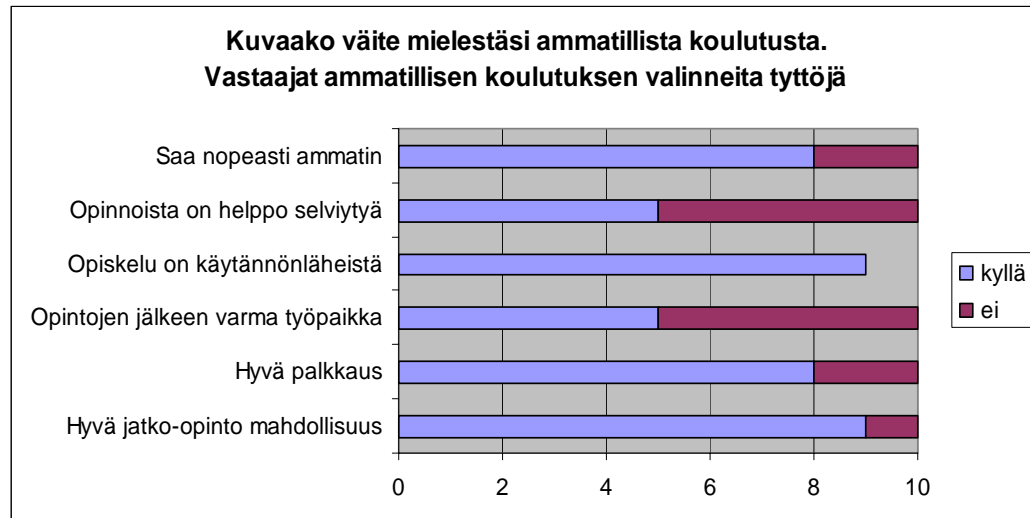

KUVIO 10. Millä tavoin ammatillisen koulutuksen valinnut poika mielsi väitteet.

Kuviosta 10 on nähtävissä, että yhtä lukuunottamatta vastanneet ammatilliseen koulutukseen hakeneet pojat olivat sitä mieltä, että ammatillisen koulutuksen kautta ammatin saa nopeasti. Kuusitoista kahdeksastoista piti palkkausta hyvänä. Työhön liittyen väitteenä oli vielä kohta työllistymisestä. Hiukan alle puolet pojista piti työpaikan saantia varmana opintojen jälkeen.

Opiskelua ajatellen lomakkeessa oli väite opiskelusta helposti selviytymisestä, opiskelun käytännönläheisyydestä ja hyvästä jatko-opintomahdollisuudesta. Käytännönläheisenä opiskelua piti viisitoista vastaajaa ja kaksitoista oli samaa mieltä väitteen kanssa helposta selviytymisestä sekä hyvästä opintojen jatkamisen mahdollisuudesta.

Tämän mukaan voisi sanoa, että pojat pitivät ammatillista koulutusta melko nopeana tienä kohtuullisen hyväpalkkaiseen ammattiin, jonka voi saavuttaa käytännönläheisellä opiskelulla.

KUVIO 11. Millä tavoin ammatillisen koulutuksen valinnut tyttö mielsi väitteet.

Kuvio 11 kertoo puolestaan ammatillisen koulutuksen valinneiden tyttöjen ajatuksista. Myös tytöt pitivät ammatillista koulutusta nopeana tienä ammattiin, joskin poikia hieman pienemmällä prosenttiosuudella (pojista n. 94% ja tytöistä 80%). Sama määrä kuin ensimmäisen väitteen kohdalla, kahdeksan kymmenestä, piti näin saavutetun ammatin palkkausta hyvänä. Puolet tytöistä piti työpaikkaa varmana ammatillisen koulutuksen jälkeen.

Opinnoista selviytymisen suhteen tytöistä myös puolet piti väitettä totena.

Käytännönläheisyyden mielikuvassa samaa mieltä väitteen kanssa olevien tyttöjen osuus oli poikia hiukan suurempi. Tytöistä yhdeksän kymmenestä ajatteli opiskelun ammatillisessa koulutuksessa olevan käytäntöön läheisesti liittyvää. Jatko-opintoihin liittyen tyttöjen ja poikien kohdalla oli suurin prosentuaalinen ero keskenään. Tytöistä 90 % ja pojista noin 66% piti jatko-opiskelumahdollisuutta hyvänä.

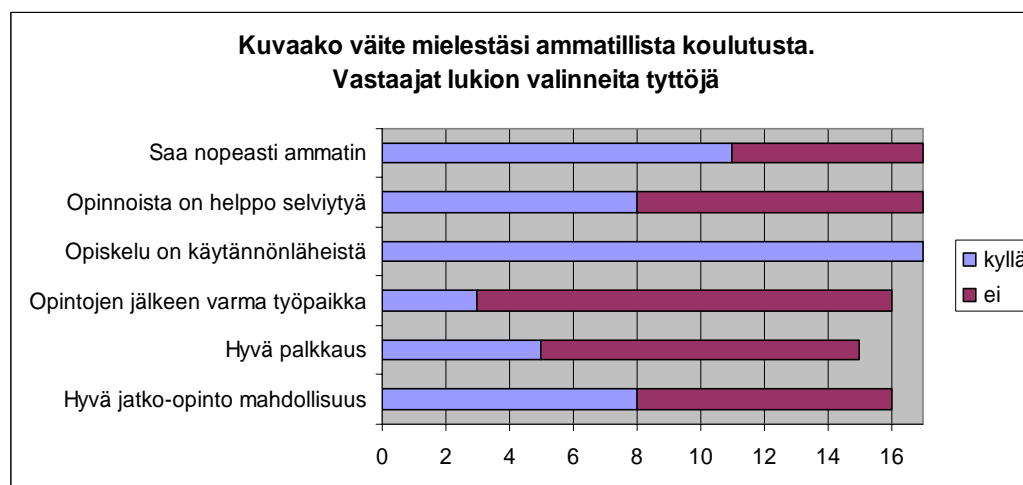

KUVIO 12. Millä tavoin lukion valinnut poika mielsi väitteet.

Kuvio 12 kuvaa lukioon hakeutuneiden poikien mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta. Tulevaa työtä koskevien väitteiden kohdalla lukioon hakeneet pojat kertoivat vastauksillaan kokevansa, että ammatillisesta koulutuksesta saa nopeasti ammatin, johon työllistymiseen on 40%:n mahdollisuus ja palkka on melko keskinkertaiseksi kuvailtava.

Opinnoista olleiden väitteiden vastaukset ovat tulkittavissa niin, että lukioon hakeneet pojat pitivät ammatillista koulutusta helppona selviytyä ja käytännönläheisenä. Jatko-opintomahdollisuutta vain kaksi kymmenestä piti hyvänä.

Lukioon hakeneilla pojilla suurimmalla osalla merkittävä opintopaikan valintatekijä oli jatko-opintomahdollisuus, joten tässä lienee yksi yhteys jättää hakeutumatta ammatilliseen koulutukseen.

KUVIO 13. Millä tavoin lukion valinnut tyttö mielsi väitteet.

Tyttöjen kohdalla luikioon hakeutuneiden käsityksiä ammatillisesta koulutuksesta kuvaa kuvio 13. Tytöistä reilu puolet oli väitteen kanssa samaa mieltä nopeasta ammatin saamisesta. Tämä nuorten ryhmä koki työllistymisen mahdollisuuden heikoimpana näistä hankkeen neljästä ryhmästä. Vain kolme kuudestatoista piti työpaikan saamista varmana ammatillisen koulutuksen jälkeen. Palkkauksen suhteen lukioon hakeneet tytöt ja pojat olivat lähes samoilla linjoilla. Kolmannes tytöistä piti palkkaa hyvänä.

Opintojen osalta lähes puolet vastanneista tytöistä piti opiskelusta selviytymistä helppona ja jatko-opintoihin hakeutumisen mahdollisuutta hyvänä.

Käytännönläheisyydestä ryhmä oli yksimielisesti väitteen kanssa samaamieltä.

Yhteenvedona vähäkyröläisten 9-luokkalaisten käsityksistä ammatillisesta koulutuksesta voidaan todeta, että nuoret pitivät ammatillista koulutusta nopeana ammatin saamisen väylänä ja opiskelua käytännönläheisenä. Palkkauksen suhteen käsitysero ammatilliseen koulutukseen ja lukioon hakeneiden kesken oli selkeä. Useat ammatilliseen koulutukseen hakeneet pitivät palkkaa hyvänä, kun taas lukioon hakeneista harvat. Jatko-opintojen mahdollisuutta ajatellen mielikuvat erosivat toisistaan kaikissa ryhmissä melko selkeästi, minkä voisi ajatella viittaavan epätietoisuuteen. Tulevaisuuden ammattilaisten saatavuutta ja työvoimapulaa ajatellen tämä edellä oleva puhuu tiedottamisen puolesta, vaikkakin tämän hankkeen myötä tuli tietoa myös siitä, että nuoret kokivat melko hyvin tietävänsä ammatillisesta koulutuksesta.

7 VASTAUSTEN ASETTAMA HAASTE OPETTAJUDELLE

Hankkeen tulosten valossa voi todeta, että ammatilliseen koulutukseen haketuvat ovat työsuuntautuneita. Tämän aineiston pohjalta voi karkeasti huomata, että he valitsevat opiskelupaikan työnsaantimahdollisuuden perusteella ja osittain omantekemisen eli harrastuksen tukemina. He pitävät työllistymismahdollisuutta melko hyvänä ja tietävät siitä. He kokevat saavansa nopeasti ammatin ja pitävät siihen opiskelua käytännönläheisenä.

Ammatilliselle opettajalle tämä on viesti oman alan osaamisen merkityksestä. Opetuksen tulisi tämän olla linkitettyä vahvasti arkityöhön. Osoitus opiskeltavan aiheen tarpeesta ammatissa on varmasti näille oppilaille tärkeää. Opettajalla onkin haastava tehtävä ottaa huomioon omassa työssään nämä lähtökohdat ja odotukset opiskelusta ja samalla myös pystyä hälventämään mahdollisia aikojen myötä syntyneitä stereotyyppioita ammatillisesta koulutuksesta. Sekä menetelmällisesti että opiskelijoiden mahdollisten oppimistyylien suuntaviivojen tukena edellä kerrottu voisi opettajalle olla. Opettajan arki muodostunee tämän kehittämishankkeen tuomien ajatusten pohjalta varsinaiseksi nuoralla kävelyksi; kuinka opettaa, ohjata oppimista riittävän laaja-alaisesti sekä monipuolisesti ja samalla hyvin ammattiinkohdennetusti.

8 POHDINTA

Tämän kehittämishankkeen tavoitteena oli kartoittaa vähäkyröläisten 9-luokkalaisten mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta sekä opiskelupaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi hankkeessa selvitettiin kuinka nuoret olivat saaneet tietoa ammatillisesta koulutuksesta sekä heidän tietojaan ammatillisten alojen työllisyystilanteesta. Niihin pyrittiin saamaan vastauksia pienimuotoisella rajatulla kyselyllä, joka toteutettiin yhteistyössä Vähänkyrön kunnan yläkoulun kanssa. Kyselyyn vastasivat yhdeksäsluokkalaiset yhteisvalinnassa hakeneet nuoret keväällä 2006.

Tällä työllä on tullut osoitetuksi, että kehittämishankkeeseen osallistuneen ryhmän mielikuvat ammatillisesta koulutuksesta vaihtelevat joiltakin osin. Nopeana ammattiin valmistumisen väylänä ammatillista koulutusta pidettiin tasaisesti kaikissa vastaajaryhmissä. Vahvimmin mielikuvat olivat samansuuntaisia kysyttäessä ammatillisen koulutuksen käytännönläheisyyttä. Kaikki ryhmät mielsivät opiskelun hyvin käytännönläheiseksi.

Myös mielikuva opiskellun helppoudesta oli lähes yhteneväinen ryhmien kesken. Ainoastaan lukioon hakeneista pojista kaikki piti ammatillista opiskelua helppona. Muissa ryhmissä opiskelun helpoksi ajattelevia oli noin puolet. Opiskelun jälkeistä työpaikkaa piti varmana niin ikään noin puolet kolmessa vastaajaryhmässä. Tässä poikkeuksen tekivät lukioon hakeneet tytöt, joista vain viidennes piti työn saantia varmana.

Palkkauksen ja jatko-opintomahdollisuuden kohdalla mielikuvat jakautuivat kahteen ryhmään. Ammatilliseen koulutukseen hakeutuneista tytöistä ja pojista suuri osa piti valitsemansa alan palkkausta melko hyvänä, kun taas lukioon hakeutuneista tytöistä ja pojista alle puolet mielsi palkkauksen hyväksi. Jatko-opintomahdollisuutta ammatilliseen koulutukseen hakeneista piti hyvänä suurempi osa kuin lukioon hakeneista.

Opiskelupaikan valintaan vaikuttaneiden tekijöiden kohdalla kyselyn tulokset olivat selkeät. Ammatilliseen koulutukseen hakeneille työllistyminen oli vaikuttavin seikka.

Lukioon hakeneet pitivät jatko-opintomahdollisuutta tärkeimpänä perusteena valinnalleen.

Tämän aineiston mukaan ammatillisesta koulutuksesta nuoret olivat saaneet tietoa hyvin tai melko hyvin. Oppilaan ohjaajan osuus tiedon jakajana oli suurin. Myös kysyttäessä mielikuvaa työllisyystilanteesta kysely antoi selkeän tuloksen. Ammatilliseen koulutukseen hakeneista sekä tytöistä että pojista suurin osa tiesi ennalta hakemallaan alalla vallitsevan työtilanteen ja piti työllisyystilannetta melko hyvänä.

Valmiita ammatilliseen koulutukseen hakeutumista kasvattavia tai ammatillisen opetuksen kehittämisehdotuksia ei tämä työ pysty antamaan. Myöskään yleistettävyyttä ei tämä työ saavuta eikä siihen pyrkinytkään, vaan työ antoi kuvan tietyn ryhmän valintaprosessista yhteisvalinnassa ja käsityksistä ammatillisesta koulutuksesta.

Tarkemmin aiheesta voisi poimia tutkittavaksi esimerkiksi havainnon, että nuoret kokivat saaneensa riittävästi tietoa ammatillisesta koulutuksesta, mutta osa lukion valinneista mainitsi avoimissa vastauksissa kaipaavansa ”lisäaikaa”. Laajemmin aihe olisi kiinnostava tarkasteltavaksi siitä näkökulmasta, säilyvätkö nuorten mielikuvat opiskelun aikana. Syvemmin aihetta voisi lähestyä opetuksen ja opettajuuden kehittämisen tai oppilaitosten markkinoinin ja näkyvyyden kannalta.

Yhdeksi juonteeksi hankkeessa muotoutuikin opettajuuden kehittyminen. Se on työn kuluessa osoittautunut vaikeasti määriteltäväksi, monisäikeiseksi ja mielenkiintoiseksi aiheeksi. Opettajuus on niin yleistä, mutta samalla niin yksilöllistä. Tässä työssä ei suuressa määrin opettajuutta yleisellä tasolla pohdita, mutta tekijälle tämä on ollut mietinnän aikaa. Työn voi sanoa antavan ammatilliselle opettajalle ajattelemisen aineksia.

LÄHTEET

Mayer, H. 2005 Elinkeinoelämän keskusliiton lehti Numero 9.

Sailas, R. 2005 Osaavan työvoiman saannin turvaaminen väestöään menettävillä alueilla. Raimo Sailaksen selvitystyö Suomen eduskunnalle.

Kalliomäki, A. 2006 Ammattikoulutus työelämän osaamishaasteisiin vastaajana - palvelurakenteen uudistaminen ja ammattikoulutuksen palvelukyky. [Viitattu 16.4.2007.] Antti Kalliomäki.net 12.12.2006
<http://www.anttikalliomaki.net/ajankohtaista.php?id=12>

Filatov, T 2007 Filatov parantaisi aikuisten mahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen . [Viitattu 16.4.2007.] SDP.fi 11.3.2007
<http://www.sdp.fi/fi/ajankohtaista/?a=viewItem&itemid=755>

Ammatillinen koulutus. 2005. [Viitattu 12.4.2007.] Tilastokeskus.
www.tilastokeskus.fi

Työvoimatutkimus. 2005. [Viitattu 11.3.2007.] Tilastokeskus. www.tilastokeskus.fi

Koulutusjärjestelmä. 2006. [Viitattu 11.2.2007.] (<http://www.oph.fi>)
 Työvoima 2025. 2005. Työpoliittinen tutkimus [Viitattu 11.2.2007.] Työministeriö.

Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet, sähköalan perustutkinto. 2006. Opetushallitus.

L 21.8.1998/630 Laki ammatillisesta koulutuksesta. Suomen säädöskokoelma. Helsinki: Edita.

Juupaluoma, J. 2007. Puheenvuoro koulutuspäivillä Seinäjoella 20.1.2007

Laaksola, H. 2007. Koulu-uupumus paha ongelma [Viitattu 11.2.2007.] Opettajalehti 19.1.2007.
http://www.opettaja.fi/portal/page?_pageid=95,82089&_dad=portal&_schema=PORTAL&key=107037

Honka, J., Lampinen, L. & Vertanen, I. (toim.) 2000. Kohti uutta opettajuutta toisen asteenammattillisessa koulutuksessa. Skenaariot opettajan työn muutoksista ja opettajien koulutustarpeistavuoteen 2010. Opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen ennakointihankkeen (OPEPRO) selvitys 10. Opetushallitus.

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

Kysely yhteishaussa hakeneille opiskelijoille.

Vastaaja

Tyttö

Poika

1. Mihin hait yhteishaussa ensisijaisesti?

Ammatilliseen koulutukseen

Mille alalle?

Lukioon

Johonkin muualle, mihin? _____

2. Mikä vaikutti valintaasi?

Työllistymisen mahdollisuus

Luokkatovereiden valinta

Harrastukset

Vierailu hakemassani oppilaitoksessa

Mahdollisuus jatko-opintoihin

Oppilaitoksen näkyminen mainonnassa

Oppilaitoksen lehti-ilmoitus

Muu, mikä? _____

3. Saitko mielestäsi tarpeeksi tietoa ammatillisesta koulutuksesta?

Hyvin

Melko hyvin

Melko huonosti

Huonosti

4. Mistä sait tietoa ammatillisen koulutuksen vaihtoehtoista?

Oppilaanohjaajalta

Opettajilta

Lehdistä

Internetistä

Koulutusmessuilta

Lähipiiriltä (perhe, ystävät..)

Muualta, mistä? _____

5. Millaisia mielikuvia sinulla on ammatillisesta koulutuksesta?

6. Millaisia mielikuvia sinulla on lukiosta?

7. Jos hait yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen

Tiesitkö valintatilanteessa millainen on työllisyystilanne valitsemallasi alalla nyt?

Kyllä

En

Piditkö työllisyystilannetta

Hyvä

Melko hyvä

Melko huonona

Huonona

8. Kuvaako väite mielestäsi ammatillista koulutusta?

	Kyllä	Ei
Hyvä jatko-opiskelu mahdollisuus	☐	☐
Hyvä palkkaus	☐	☐
Opintojen jälkeen varma työpaikka	☐	☐
Opiskelu on käytännönläheistä	☐	☐
Opinnoista on helppo selviytyä	☐	☐
Saa nopeasti ammatin	☐	☐